



KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 3.4.2007
KOM(2007) 165 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG
RÅDET**

- Forbedring af patentsystemet i Europa -

1. INDLEDNING

Et centralt element i den fornyede Lissabon-strategi for vækst og beskæftigelse er at forbedre forvaltningen af intellektuelle ejendomsrettigheder i Europa, fordi intellektuelle ejendomsrettigheder, og især patenter, er af betydning for innovationen, som er en vigtig bidragsyder til konkurrenceevnen.

Patenter er drivkraften bag fremme af innovation, vækst og konkurrenceevne. En nylig kommissionsundersøgelse af værdien af patenter¹, som byggede på en opinionsundersøgelse blandt 10 000 opfindere i otte medlemsstater², vurderede bl.a. patenters pengeværdi, patenters økonomiske og sociale virkninger, patentlicenser, brugen af patenter til at oprette nye virksomheder og forholdet mellem patenter, F&U og innovation. Selv om der er forskelle fra medlemsstat til medlemsstat og fra erhvervssektor til erhvervssektor androg den samlede "patentpræmie"³ for de deltagende medlemsstater 1 % af deres nationale BNP i perioden 1994-1996 og steg til 1,16 % af BNP i perioden 2000-2002.

Det er desuden blevet påpeget, at der er en korrelation mellem udnyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder og en god innovationsevne. Ud fra denne antagelse er lande med en høj innovationsevne generelt kendetegnet ved at have et højt patenteringsniveau og en høj grad af udnyttelse af andre rettigheder såsom mønster- og varemærkerettigheder⁴. Denne korrelation bekræftes på sektorplan, hvor de sektorer, inden for hvilke der udstedes flest patenter, også har en tendens til at være mere innovative.

Det indre marked for patenter er stadig ikke fuldendt. EU har endnu ikke formået at skabe ét økonomisk overkommeligt EF-patent, selv om stats- og regeringscheferne gentagne gange har slået til lyd herfor. Den parallelle indsats i mellemstatsligt regi for at forbedre det eksisterende europæiske patentsystem inden for rammerne af Den Europæiske Patentmyndighed er også blevet forsinket.

Det opsplittede indre marked for patenter har alvorlige konsekvenser for Europas konkurrenceevne i forhold til de udfordringer, Europa stilles over for fra USA, Japan og de nye vækstøkonomier som Kina. EU ligger efter USA og Japan i henseende til patentaktivitet. Selv i Europa patenterer USA og Japan mere end EU: inden for Den Europæiske Patentmyndighed (EPO) kommer 137 patenter pr. million indbyggere fra EU sammenlignet med 143 patenter fra USA og 174 fra Japan. Mangelen på kritisk patentmasse internt giver sig udslag i, at der indgives færre patenter i USA, EU og Japan, de såkaldte triadepatenter. Mens Europa har 33 triadepatenter pr. million indbyggere, har USA 48 og Japan 102. USA og Japan har således henholdsvis 45 % og 209 % flere triadepatenter end EU⁵. Dette giver i særlig grad anledning til bekymring, fordi triadepatenter er de mest værdifulde og anses for at være den bedste patentindikator for innovation⁶.

1 Gambardellea et al., undersøgelse af patenter: "What are patents actually worth? - The value of patents for today's economy and society", findes på http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/final_report_lot2_en.pdf.

2 Danmark, Frankrig, Tyskland, Ungarn, Italien, Nederlandene, Spanien og Det Forenede Kongerige.

3 "Patentpræmien" er den patenterede opfindelses værdi minus værdien af opfindelsen, hvis opfinderen ikke havde patent på den.

4 Om forbindelsen mellem intellektuelle ejendomsrettigheder og innovation, se bilag III.

5 Komparativ analyse af innovationsevnen, MERIT og JRC, den europæiske innovationsresultattavle 2006, Europa-Kommissionen, 2006, s. 35.

6 Guedou, "Le système de brevet en Europe", trésor-eco nr. 9, januar 2007, s. 3.

Nylige undersøgelser har også vist, at et europæisk patent for 13 udpegede lande er henved 11 gange dyrere end et amerikansk patent og 13 gange dyrere end et japansk patent, hvis man tager hensyn til behandlings- og oversættelsesomkostningerne. Hvis man ser på de samlede omkostninger for op til 20 års beskyttelse, er europæiske patenter næsten ni gange dyrere end japanske og amerikanske patenter. Hvis man fokuserer på patentkrav, stiger omkostningsforskellene yderligere⁷.

Efter Kommissionens opfattelse er det ikke holdbart i dagens stadig mere konkurrencebetonede globale økonomi, at EU mister terræn på et område, der er så afgørende for innovationen som patentpolitikken. Af denne grund og i et nyt forsøg på at bryde dødvandet iværksatte Kommissionen i januar 2006 en bred høring om patentpolitikken fremtid i Europa. Formålet med høringen var at indhente de berørte parter synspunkter om det eksisterende patentsystem og om et patentsystem for Europa, som fuldt ud levede op til det 21. århundredes krav. Høringen blev mødt med hidtil uhørt interesse fra de europæiske brugere af patentsystemet, idet der indkom 2515 svar fra erhvervslivet, bl.a. SMV inden for praktisk talt alle sektorer af økonomien, medlemsstater samt forskere og akademikere⁸.

Resultatet af høringen efterlader ingen tvivl om, at der er et presserende behov for at tage skridt til at tilvejebringe et enkelt, omkostningseffektivt "one-stop-shop"-patentsystem af høj kvalitet i Europa, både til behandling og meddelelse og til eftermeddelelsesprocedurer, herunder tvistbilæggelse.

De fleste berørte parter støtter fortsat EF-patentet som den metode, der giver den største merværdi for den europæiske industri under Lissabon-strategien. De kritiserer dog Rådets fælles politiske tilgang fra 2003⁹ på grund af de store udgifter til oversættelsesarrangementerne og den alt for udtalte centralisering af den foreslåede domstolsordning.

Hvad angår reformer af det eksisterende europæiske patentsystem inden for rammerne af den europæiske patentkonvention (EPC), støtter en lang række berørte parter en hurtig ratifikation af London-aftalen¹⁰ og vedtagelse af aftalen om retstvister i forbindelse med europæiske patenter (EPLA).

7 Bruno Van Pottelsberghe de la Potterie og Didier François, "The Cost Factor in Patent Systems", Université Libre de Bruxelles, arbejdsdokument WP-CEB 06-002, Bruxelles 2006, se s. 17 ff.

8 Yderligere oplysninger om Kommissionens patenthøring findes på http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/consultation_en.htm.

9 Efter at der var blevet skabt enighed i Rådet (konkurrenceevne) den 3. marts 2003, fortsatte arbejdet på arbejdsgruppeplan med at omsætte principperne i den fælles politiske tilgang i forslaget til Rådets forordning om EF-patentet. På dette grundlag fremlagde Kommissionen to forslag om indførelse af en EF-patentdomstolsordning den 21. december 2003. Se http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm#patent vedrørende den fælles politiske tilgang, forløbet af arbejdet i Rådets arbejdsgruppe om forordningen og ordlyden af Kommissionens forslag om domstolsordningen.

10 Ti kontraherende stater under EPC (Danmark, Frankrig, Tyskland, Liechtenstein, Luxembourg, Monaco, Nederlandene, Sverige, Schweiz og Det Forenede Kongerige) har undertegnet aftalen af 17. oktober 2000 om anvendelse af artikel 65 i EPC, der benævnes London-aftalen og blev offentliggjort i [2001] OIEPO 549. Dette frivillige instrument har til formål at reducere oversættelsesudgifterne i forbindelse med det europæiske patent. Det vil reducere oversættelsesudgifterne til et gennemsnitligt europæisk patent med 31 % til 46 %, hvilket udgør en besparelse på omkring 2 400 EUR-3 600 EUR pr. patent (se bilag II). For yderligere oplysninger om f.eks. status i ratifikationen og tiltrædelsen af London-protokollen, se: http://patlaw-reform.european-patent-office.org/london_agreement/status/index.en.

Der er dog indtil videre meget ringe opbakning bag (yderligere) harmonisering af den materielle patentret eller ordninger, der indebærer gensidig anerkendelse af nationale patenter.

Hvis Europa ønsker at være i allerførreste linje på innovationsfronten, er det absolut nødvendigt med en forbedret patentstrategi. Første del af denne meddelelse fokuserer på indførelsen af EF-patentet og oprettelsen af en effektiv EU-dækkende patentdomstolsordning. En forbedret domstolsordning for patenter anses af mange berørte parter for at være det vigtigste spørgsmål, der skal tages op som det første skridt. Arbejdet med en EU-dækkende patentdomstolsordning kan medvirke til at bane vejen for fremskridt med indførelsen af et økonomisk overkommeligt og retssikkert EF-patent. Kommissionen håber, at de forslag, der fremlægges i denne meddelelse, vil tjene til at sætte gang i de forhandlinger, der har stået i stampe siden 2004, og sigter mod at igangsætte en debat ved brug af den fremdrift, som høringen har skabt, og ved at arbejde hen imod at skabe konsensus om vejen fremad.

Det står dog klart, at der også er andre patentspørgsmål, der bør afklares. For at være effektivt skal patentsystemet betragtes som en helhed. Det sidste kapitel i denne meddelelse behandler derfor emner som kvaliteten i og omkostningerne i forbindelse med patenter, støtte til SMV, videnformidling og håndhævelsesspørgsmål som f.eks. alternativ tvistbilæggelse, patentretshjælpsforsikring og de internationale aspekter af håndhævelsen.

Efter anmodning fra Det Europæiske Råd i december 2006¹¹ og marts 2007¹² agter Kommissionen at fremlægge en meddelelse med en omfattende strategi for intellektuelle ejendomsrettigheder i begyndelsen af 2008. Strategidokumentet vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder vil være et supplement til denne meddelelse og behandle de vigtigste udestående ikke-lovgivningsmæssige og horisontale spørgsmål inden for alle områder af intellektuelle ejendomsrettigheder, bl.a. varemærker, mønstre, ophavsret, geografiske betegnelser, patenter og håndhævelse.

2. EF-PATENTET OG EN INTEGRERET DOMSTOLSORDNING FOR PATENTER

2.1. EF-PATENTET

Kommissionen er af den opfattelse, at indførelsen af et fælles EF-patent fortsat er en central målsætning for Europa. EF-patentet er stadig den løsning, som er det økonomisk mest overkommelige og mest retssikre svar på de udfordringer, Europa står over for inden for patenter og innovation. Statistikkerne viser, at set ud fra de samlede omkostninger (oversættelse, registreringsafgifter osv.) er EF-patentet langt mere attraktivt end modeller under det nuværende system med europæiske patenter¹³.

Rådets fælles politiske tilgang fra 2003 blev kritiseret af de berørte parter under høringen på to punkter: den uhensigtsmæssige domstolsordning og den utilfredsstillende sprogordning. Kommissionen mener dog, at der kan indføres et virkeligt konkurrencedygtigt og attraktivt EF-patent, forudsat at der er den fornødne politiske vilje til det.

11 Formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råd i Bruxelles (14.-15. december 2006), punkt 29. http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/92202.pdf.

12 Formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råd i Bruxelles (8.-9. marts 2007), punkt 13, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/93135.pdf.

13 Se bilag II.

De berørte parter gav især udtryk for, at det ville være problematisk med en alt for centraliseret domstolsordning. Denne bekymring bør der tages hensyn til i arbejdet med den EU-dækkende patentdomstolsordning, som der redegøres for i afsnittene nedenfor.

Hvad oversættelsesudgifterne angår, bemærker Kommissionen, at et stort flertal af de berørte parter kritiserer Rådets fælles politiske tilgang, som opererer med, at alle krav om EF-patent skal oversættes til alle de officielle EU-sprog (nu 23 officielle sprog). På den anden side argumenterede nogle af de berørte parter for, at ikke kun patentkravene, men også patentbeskrivelserne skulle oversættes. Mange går ind for Kommissionens oprindelige forslag som et sundt udgangspunkt for en aftale. Kommissionen finder, at det skulle være muligt at finde effektive løsninger, og vil sammen med medlemsstaterne undersøge, hvordan sprogordningen kan forbedres, således at oversættelsesudgifterne i forbindelse med EF-patentet reduceres, samtidig med at retssikkerheden øges for alle, ikke mindst SMV. Mulige løsningsmodeller kunne være at nedsætte gebyrer og afgifter for SMV eller indføre ordninger, der giver mulighed for fleksibilitet i oversættelsesordningen¹⁴.

2.2. EN INTEGRERET DOMSTOLSORDNING FOR PATENTER PÅ DET INDRE MARKED

2.2.1. Manglerne i patentsager i Europa

De nationale domstole skal i stigende grad tage stilling til spørgsmål med en grænseoverskridende dimension, når de behandler tvister vedrørende patenter. Erhvervslivets globalisering går hånd i hånd med internationaliseringen af patentsager. Dette gælder navnlig på EU's indre marked.

Siden 1978 (og frem til 2005) har EPO meddelt næsten 800 000 europæiske patenter, hvoraf mange stadig er i kraft i Europa¹⁵. EPO administrerer én procedure for meddelelse af patenter. Når et europæisk patent én gang er blevet meddelt, bliver det imidlertid et nationalt patent, som er underlagt de nationale regler i de kontraherende EPO-stater, der er udpeget i ansøgningen. Det europæiske patent er ikke en enkelt titel; det er et "bundt" af nationale patenter. Der findes på nuværende tidspunkt ikke ét enkelt retsområde for tvister vedrørende europæiske patenter, som rejser spørgsmål, som går ud over én stats grænser. Krænkelser, modkrav om ugyldiggørelse eller sager med påstand om tilbagekaldelse i forhold til "bundtede" europæiske patenter kan være underlagt forskellige nationale love og processer.

Sagsøgere og sagsøgte står således over for risikoen for flere retstvister i en række medlemsstater om ét og samme patentspørgsmål. For at håndhæve et europæisk patent, som er blevet meddelt i flere stater, kan patentindehaveren anlægge sag mod den påståede patentkrænker i sit bopælsland eller kan være nødsaget til at anlægge flere parallelle krænkelssager for de nationale domstole i forskellige lande. Modsat vil individuelle sagsøgte være nødsaget til at forsvare sig i ensartede sager, der er anlagt i flere forskellige stater, hvilket er særlig risikofyldt og besværligt for SMV. For at opnå, at et europæisk patent tilbagekaldes, skal konkurrenter eller andre berørte parter anlægge tilbagekaldelsessag i alle de stater, hvori det europæiske patent blev meddelt.

14 Desuden kan pilotprojekter om maskinoversættelse af patentkrav som dem, der på nuværende tidspunkt benyttes i EPO og i det franske Institut National de la Propriété Industrielle (INPI), nedbringe udgifterne i et tidligere led og fortjener yderligere overvejelse.

15 For detaljerede statistikker, se Den Europæiske Patentmyndigheds årsrapport 2005, som findes på <http://annual-report.european-patent-office.org/2005/index.en.php>.

Den gældende ordning med en indbygget risiko for flere patentsager har en række konsekvenser, som svækker patentsystemet i Europa¹⁶ og gør patenter mindre attraktive, især for SMV.

For det første er den dyr for alle involverede parter. De skal hyre lokale advokater og eksperter og betale retsafgifter i alle de lande, hvor der anlægges retssag. Dette er ikke nødvendigvis et problem for store virksomheder. For mange SMV og enkeltpersoner, der er opfindere, kan retsomkostningerne imidlertid blive umulige at bære. De vil formentlig have investeret betydelige beløb i at opnå et patent og er derefter simpelthen ikke i stand til at håndhæve det imod krænkelse. Derved kan patentet blive tomt for praktisk værdi.

Desuden er der store forskelle mellem de forskellige nationale domstolssystemer og i den måde, hvorpå domstolene behandler patentsager. Et godt eksempel på forskellen i den nationale domstolsbehandling af patenter er, at i Tyskland er søgsmål vedrørende krænkelse og tilbagekaldelser af patenter særskilte processer, både i første instans og i appelinstansen, hvorimod én og samme domstol i andre lande som Det Forenede Kongerige, Frankrig og Nederlandene har kompetence til at behandle både ugyldiggørelses- og krænkelsessager. Som følge heraf kan flere patentsager få varierende eller endog modstridende resultater i de forskellige lande¹⁷. På trods af den seneste harmonisering af foranstaltninger, retsprocesser og retsmidler vedrørende krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder under håndhævelsesdirektivet¹⁸ er der fortsat betydelige forskelle i de nationale retsprocesser og den nationale praksis på grund af ikke-harmoniserede spørgsmål som indsamling af faktuelle oplysninger, krydsforhør, afhøringer, eksperters rolle osv.

Berørte parter har bl.a. peget på de forskelle, der vedrører de nationale dommers kvalifikationer og erfaring. Mens der i nogle lande er et begrænset antal domstole, som udelukkende behandler patentsager, findes en sådan specialisering ikke i andre lande. Høringen har vist, at disse forskelle giver anledning til et bevidst valg af værneting ("forum shopping"). Parterne vælger at anlægge sag i et bestemt retsområde ud fra den betragtning, at de vil blive behandlet gunstigere her end i et andet. Forskelle i omkostningerne (se også punkt 2.2.2) og i sagsafviklingen er i høj grad bestemmende for valget af værneting.

Dette giver mulighed for en uensartet anvendelse og fortolkning af materielle patentretsbestemmelser, som er nedfældet i den europæiske patentkonvention og vedrører afgørende spørgsmål som, hvad der er patentérbart, og hvor høj en grad af beskyttelse et europæisk patent yder. Derudover er det vanskeligt at opnå foreløbige retsmidler på tværs af grænserne. Nylig retspraksis fra EF-Domstolen begrænser de nationale domstoles muligheder

16 Se også konsekvensanalysen af aftalen om retstvister i forbindelse med europæiske patenter vedrørende retstvistsituationen for europæiske patenter på http://www.european-patent-office.org/epo/epla/pdf/impact_assessment_2006_02_v1.pdf.

17 Epilady-sagen illustrerer, hvorledes domstolene i forskellige lande under den europæiske patentkonvention er nået frem til modstridende resultater om ét og samme patent. Som følge af forskellige fortolkninger af patentkrav statuerede de tyske, nederlandske og italienske domstole, at patentet var krænkelse, hvorimod dette ikke var tilfældet med de britiske og østrigske domstole. For henvisninger og en analyse af disse sager, se J. Pagenberg i 24 IIC, s. 314-345 (1993).

18 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om foranstaltninger og procedurer til sikring af overholdelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder, EUT L 195 af 2.6.2004, s. 16.

for at gribe ind over for krænkelse, der begås af flere selskaber, der tilhører den samme koncern, men er etableret i forskellige EU-medlemsstater¹⁹.

Divergerende afgørelser om materielle forhold i sagerne skaber retsusikkerhed for alle berørte parter i patentsager. Denne usikkerhed indvirker på centrale forretningsmæssige beslutninger vedrørende investeringer, produktion og afsætning af patenterede produkter, som ofte må træffes på grundlag af komplicerede vurderinger af det sandsynlige udfald af en række søgsmål, som behandles i forskellige retsområder.

2.2.2. De nationale patentdomstolsordninger i EU: fakta, tal og omkostninger

Patentsagsstatistikker

En særlig vanskelighed ved vurderingen af patentsagsaktiviteten i medlemsstaterne er mangelen på offentliggjorte statistiske data, som kan sammenlignes. Ud fra de disponible data kan det dog fastslås, at over 90 % af alle verserende patentsager i EU behandles ved domstolene i kun fire medlemsstater (Tyskland, Frankrig, Det Forenede Kongerige og Nederlandene). De disponible tal for 2003-2006 viser, at gennemsnitligt 1500-2000 patentkrænkelses- og patentugyldiggørelsessager årligt anlægges ved patentdomstole i første instans, hvoraf 60-70 % vedrører europæiske patenter. Kommissionen anslår på basis af egen forskning, at 20-25 % af patentdomstolenes afgørelser i første instans appelleres. Det skal også bemærkes, at som følge af det lave antal patentsager ved mange nationale domstole er der en tendens i retning af at oprette særdomstole i medlemsstaterne. De disponible statistiske data viser, at det er usandsynligt, at der er tilstrækkelig mange søgsmål til, at der kan oprettes to domstolsordninger, der behandler krænkelses- og ugyldiggørelsessøgsmål vedrørende europæiske patenter og EU-patenter, især på appelniveauet.

Omkostninger

Patentsager i EU er unødigt dyre for alle involverede parter. Problemet er ikke så alvorligt for store virksomheder som for SMV og enkeltpersoner, der er opfindere, for hvem retsomkostningerne kan være umulige at bære. Endvidere viser studier i USA og EU, at SMV har en større risiko for at blive involveret i søgsmål²⁰. De potentielle retsomkostninger kan indebære en betydeligt øget risiko i tilknytning til patentering af F&U og dermed også i tilknytning til patentering af innovationsvirksomhed som sådan. Derfor bør vores patentstrategi omfatte en reduktion af retsomkostningerne for SMV.

Retsomkostningerne varierer betydeligt alt efter processens art, sagens kompleksitet, hvilket teknisk område der er tale om og det omtvistede beløbs størrelse. Retsomkostningerne omfatter sagsomkostninger, advokatsalærer, eksperthonorarer, udgifter til vidner, tekniske undersøgelser og omkostningerne i forbindelse med appeller. Udgifterne til oversættelse skal tilføjes, når der er tale om søgsmål i udlandet. Forskellene i de nationale domstolssystemer i Europa og mangelen på pålidelige data om retsomkostningerne (navnlig advokatsalærer) i de

19 Sag C-4/03, Gesellschaft für Antriebstechnik mbH & Co. KG mod Lamellen und Kupplungsbau Beteiligungs KG; sag C-593/03, Roche Nederland BV og andre mod Frederick Primus, Milton Goldenberg, domme af 13. juli 2006, [Sml.], s. I-6509 og s. I-6535.

20 Gambardella et al., undersøgelse af patenter: "What are patents actually worth? - the value of patents for today's economy and society", findes på http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/final_report_lot2_en.pdf (se side 71 i den tekniske rapport).

fleste lande gør det meget vanskeligt at vurdere omkostningerne i forbindelse med patentsager. Omkostningsskønnene i bilag IV er blevet udarbejdet under arbejdet med EPLA²¹ og er blevet suppleret med dataene i en nyligt offentliggjort kommissionsundersøgelse om patentretshjælpsforsikring²². Skønnene bygger på oplysninger fra advokater. De vedrører de medlemsstater, hvor der på nuværende tidspunkt verserer flest patentsager. Tallene varierer betydeligt alt efter, hvilken medlemsstat der er tale om.

I Tyskland skønnes de samlede omkostninger for hver part i en patentsag med et gennemsnitligt omtvistet beløb på ca. 250 000 EUR at ligge på omkring 50 000 EUR i første instans og 90 000 EUR i anden instans for både ugyldiggørelses- og krænkelsessager. I Frankrig ligger omkostningerne i en gennemsnitlig patentsag inden for ovennævnte beløbsramme på mellem 50 000 EUR og 200 000 EUR i første instans og på mellem 40 000 EUR og 150 000 EUR i anden instans. I Nederlandene varierer de anslåede omkostninger i en gennemsnitlig patentsag mellem 60 000 EUR og 200 000 EUR i første instans og mellem 40 000 EUR og 150 000 EUR i anden instans. I Det Forenede Kongerige²³ skønnes omkostningerne i en tilsvarende sag at ligge mellem 150 000 EUR (hasteprocedure) og 1 500 000 EUR i første instans og mellem 150 000 EUR og 1 000 000 EUR i anden instans. Dette betyder, at de samlede omkostninger til parallelle søgsmål i disse fire medlemsstater vil kunne variere mellem 310 000 EUR og 1 950 000 EUR i første instans og mellem 320 000 EUR og 1 390 000 EUR i anden instans.

For de ovenfor anførte medlemsstater kan en vurdering af den potentielle finansielle fordel ved en fælles patentdomstolsordning baseres på en omkostningsberegning for en patentretstvist, der omfatter søgsmål i tre af de anførte retsområder, idet det lægges til grund, at "bundtede" patentsager sjældent anlægges i flere end tre medlemsstater.

Til sammenligning vil de samlede omkostninger til et søgsmål ved en fælles europæisk patentdomstol skønsmæssigt variere mellem 97 000 EUR og 415 000 EUR i første instans og mellem 83 000 EUR og 220 000 EUR i anden instans²⁴. Alt efter hvilke tre af de fire medlemsstater der er tale om, er omkostningerne til en gennemsnitssag, som behandles ved en fælles patentdomstol, skønsmæssigt 10-45 % lavere end de aktuelle omkostninger i forbindelse med parallelle søgsmål i første instans og 11-43 % lavere i anden instans²⁵. Besparelserne vil være endnu større ved store patentsager, idet de hovedsagelig anlægges ved domstolene i Det Forenede Kongerige, hvor retsomkostningerne er de højeste i Europa.

21 EPO-dokument WPL/11/05, rev. 1, af 16.2.2006, bilag I; http://www.european-patent-office.org/epo/epla/pdf/impact_assessment_2006_02_v1.pdf.

22 "Patent Litigation Insurance – A Study for the European Commission on the feasibility of possible insurance schemes against patent litigation risks", tillæg til den endelige rapport, juni 2006, CJA Consultants Ltd, European Policy Advisers, Britain and Brussels, tillæg 3: "Cost of Litigation per Patent in Force in 2004 by Country", s. 47 ff., http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/pli_appendices_en.pdf.

23 Retsomkostningerne i forbindelse med patentsager i Det Forenede Kongerige er således betydeligt højere end i Tyskland, Frankrig, Nederlandene og andre medlemsstater. Ud over højere advokatsalærer synes de høje tal for Det Forenede Kongerige ifølge forfatterne til de ovenfor anførte undersøgelser at skyldes de særlige forhold, der kendetegner det sædvaneretlige system. Desuden er der en vis tendens til, at store internationale virksomheder anlægges deres større sager ved domstole i Det Forenede Kongerige, hvorimod SMV er tilføjelige til at foretrække de øvrige tre lande til søgsmål vedrørende europæiske patenter.

24 Se dokumentet i fodnote 16, bilag 2.

25 For nærmere oplysninger herom, se det EPO-dokument, der er omtalt ovenfor i fodnote 16.

En fælles patentdomstolsordning skulle derfor føre til betydelige besparelser, forudsat at den indføres på omkostningseffektiv vis.

2.2.3. *Vejen frem*

Der var kraftig støtte under høringen til et omkostningseffektivt EF-patent omfattende en fornuftig domstolsordning, samtidig med at den nuværende domstolsordning i Europa skulle forbedres. I oktober 2006 støttede Europa-Parlamentet denne linje og opfordrede Kommissionen til at undersøge alle muligheder for at forbedre patentmeddelelssystemet og domstolsordningen i EU²⁶. Dette forudsætter en kombineret indsats fra medlemsstaternes og EU-institutionernes side.

De seneste drøftelser med medlemsstaterne viser, at der er delte synspunkter om, hvilken vej frem der er den bedste. Aktuelt er der to muligheder, som er kommet frem under drøftelserne (se nedenfor under A og B). Ingen af disse ser ud til at have en realistisk chance for at gøre fremskridt, fordi drøftelserne af de to muligheder hidtil har ført til en polarisering af medlemsstaternes synspunkter.

Der er dog ikke blevet stillet spørgsmålstejn ved behovet for at forbedre den eksisterende domstolsordning. Der synes også så småt vurderet ud fra drøftelserne i Rådet og patenthøringen at vise sig konsensus om en række principper for en fremtidig EU-dækkende patentdomstolsordning. Domstolsordningen bør være hensigtsmæssig og omkostningseffektiv med størst mulig retssikkerhed i tvistbilæggelsen vedrørende gyldigheden og krænkelsen af patenter. Den bør også give en passende grad af nærhed for brugerne. Domstolsordningens multinationale karakter bør afspejles i dens sammensætning og det fælles procesreglement.

Der bør derfor i første række indledes et arbejde med at opbygge konsensus blandt medlemsstaterne om disse generelle målsætninger og kendetegn (se nedenfor under C). Kommissionen erkender, at alle tre valgmuligheder rejser specifikke retlige spørgsmål, som der skal findes en passende løsning på. Endvidere skal den endelige struktur og de nærmere detaljer i et hvilket som helst kompromis være i fuld overensstemmelse med EU-retten.

A - EPLA

Udkastet til aftalen om retstvister i forbindelse med europæiske patenter (EPLA) tager sigte på at indføre en ensartet domstolsordning for europæiske patenter. Siden 1999 har en arbejdsgruppe sammensat af de kontraherende stater i Den Europæiske Patentorganisation arbejdet på udkastet til EPLA, som foreslår, at der oprettes en ny international organisation, domstolsordningen for europæiske patenter²⁷.

Hensigten er at indføre en fælles ordning for bilæggelse af retstvister om europæiske patenter for kontraherende parter i den europæiske patentkonvention, som ønsker at tilslutte sig ordningen. Domstolsordningen for europæiske patenter vil omfatte en førsteinstansret, en appelret og et registreringskontor. Førsteinstansretten vil omfatte en central afdeling, der oprettes i den europæiske patentrets hovedsæde. Desuden vil der blive oprettet regionale

26 Beslutning P6_TA(2006)0416, "Den fremtidige patentpolitik i Europa",
[http://www.europarl.europa.eu/registre/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2006/10-12/0416/P6_TA\(2006\)0416_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/registre/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2006/10-12/0416/P6_TA(2006)0416_EN.pdf)

27 For flere oplysninger om EPLA-processen, se
<http://www.european-patent-office.org/epo/epla/index.htm>.

afdelinger af førsteinstansretten i de kontraherende stater. Kontraherende stater under EPLA kan indgive anmodning om oprettelse af en regional afdeling, som skal sikre en lokal tilstedeværelse i første instans for den europæiske patentret (højst tre førsteinstansretter pr. land), som primært skal finansieres af de pågældende kontraherende stater. Førsteinstansrettens afgørelser kan appelleres til appelretten. Den europæiske patentrets registreringskontor vil være ansvarlig for at koordinere arbejdsfordelingen i forbindelse med sager, der indbringes for de regionale afdelinger.

Den europæiske patentret vil have kompetence i krænkelssager og vedrørende krav eller modkrav om tilbagekaldelse af et europæisk patent. Den vil både bestå af juridiske og teknisk kvalificerede dommere. I det store og hele vil den europæiske patentret have samme beføjelser som en national patentdommer i en national domstol. Sprogordningen vil være den samme som sprogordningen for EPO (engelsk, fransk og tysk).

Nogle medlemsstater opfatter EPLA-processen som en proces, hvor der kan gøres hurtige fremskridt. Disse lande går ind for, at Fællesskabet deltager aktivt i EPLA-processen. Fællesskabets inddragelse er påkrævet, hvis EPLA, som er en international traktat med deltagelse af EPC-medlemmer, som ikke er EU-lande, berører spørgsmål, som allerede er omfattet af gældende fællesskabsret²⁸. De medlemsstater, der går ind for EPLA-processen, vil dermed ønske, at Kommissionen anmoder om forhandlingsdirektiver, og at Rådet godkender sådanne direktiver, således at Fællesskabet kan indlede forhandlinger om EPLA.

En række medlemsstater har det synspunkt, at indførelsen af en ny domstolsordning ved siden af Fællesskabets ordning vil være kompliceret og indebærer risiko for at skabe uoverensstemmelser. I tilfælde af at EF-patentet indføres, vil det føre til overlappning med de EU-dækkende patentretter.

B – En fællesskabsdomstolsordning for europæiske patenter og EF-patenter

Nogle medlemsstater har det synspunkt, at det i stedet for at oprette en EPLA-domstol alene for europæiske patenter vil være at foretrække at oprette en fælles domstolsordning, som både kan behandle tvister om europæiske patenter og de fremtidige EF-patenter. De slår til lyd for, at der oprettes en specifik fællesskabsdomstolsordning for retstvister vedrørende europæiske patenter og EF-patenter under anvendelse af de retslige arrangementer i EF-traktaten.

Ifølge fortalernes for dette forslag vil der være behov for en international aftale med deltagelse af Fællesskabet for at tildele Fællesskabets domstolsordning kompetence vedrørende europæiske patenter. Tildelingen af en sådan retslig kompetence skulle garantere, at principperne i Fællesskabets retsorden respekteres i retstvister vedrørende gyldigheden og krænkelser af europæiske patenter og, når de én gang er indført, EF-patenter.

Derudover skulle der med EF-traktatens artikel 225 A som retsgrundlag oprettes en særlig retsinstans for retstvister vedrørende patenter. Denne skulle omfatte førsteinstansretter med særdommere i medlemsstaterne, hvorfra der kan appelleres til førsteinstansretten. Procesreglementet skulle være ensartet, og fællesskabsdommere skulle ikke blot anvende fællesskabsretten, men også de relevante bestemmelser i den europæiske patentkonvention.

28 F.eks. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om foranstaltninger og procedurer til sikring af overholdelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder. Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (Bruxelles I), EFT L 12 af 16.1.2001, s. 1.

En række medlemsstater støttet af nogle berørte parter synes at have det synspunkt, at en EU-dækkende patentret, der oprettes inden for Fællesskabets rammer, ikke vil kunne fungere i praksis. Det frygtes, at procedurerne vil vise sig at være ineffektive og utilstrækkelige, og der udtrykkes desuden tvivl om, hvorvidt det vil være muligt at udpege teknisk uddannede dommere, som ikke er fuldt juridisk kvalificerede.

C – Kommissionens kompromis

Efter Kommissionens opfattelse er hovedforskellen mellem valgmulighed A og valgmulighed B, at EPLA-processen ligger uden for fællesskabssammenhængen, og at det foreliggende EPLA-udkast kun behandler retstvister vedrørende europæiske patenter. Dette betyder, at der vil være behov for en særskilt domstolsordning for de fremtidige EF-patenter.

Kommissionen mener, at der kan skabes konsensus om en integreret metode, som kombinerer elementer fra EPLA-domstolsordningen og fællesskabsdomstolsordningen, således som det oprindeligt blev foreslået af Kommissionen. Indførelsen af et EF-patent bør ikke bringes i fare, og der bør heller ikke forekomme overlapning mellem to konkurrerende domstolsordninger for retstvister om patenter i Europa. Denne løsningsmodel kunne derfor bestå i at overveje at indføre én fælles domstolsordning, der er inspireret af de principper, som der er ved at vise sig konsensus om, og som tager højde for medlemsstaternes og de berørte parter betænkeligheder.

Dette kunne opnås ved at oprette en fælles, særlig patentdomstolsordning med kompetence til at afgøre retstvister om europæiske patenter og de fremtidige EF-patenter. En sådan domstolsordning kunne være stærkt inspireret af EPLA-modellen, især hvad angår de særlige forhold, der kendetegner retstvister vedrørende patenter, men kunne give mulighed for en harmonisk integration i fællesskabsdomstolsordningen.

Patentdomstolsordningen bør sikre en passende grad af nærhed til parterne og sagens relevante omstændigheder. Den bør omfatte et begrænset antal førsteinstanskamre samt en fuldt centraliseret appelret, som skal sikre ensartethed i retsfortolkningen. Kamrene, som kunne gøre brug af de bestående nationale strukturer, skulle være en integreret del af den fælles domstolsordning. Inden for rammerne af denne fælles, men alligevel multinationale domstolsordning vil fordelingen af sager blive varetaget af domstolsordningens registreringskontor på grundlag af klart definerede og gennemsigtige regler. Dette reglement kunne bygge på Bruxelles I-forordningen og anden gældende fællesskabsret.

Domstolsordningen skulle have kompetence i krænkelles- og gyldiggørelsessager samt vedrørende relaterede krav som f.eks. erstatningskrav og specifikke processer, der er afpasset efter de berørte parter behov.

Appelretten og førsteinstanskamrene skulle arbejde efter et fælles procesreglement baseret på bedste praksis i medlemsstaterne. Dette skulle ske ved at udnytte den knowhow og erfaring, der findes i de særlige patentdomstole i EU, vedrørende f.eks. bevisoptagelse, mundtlige og skriftlige forhandlinger, anvendelse af foreløbige retsmidler og sagsforvaltning. I denne sammenhæng giver det nuværende arbejde med udkastet til EPLA nyttigt input.

Patentdomstolsordningen skulle omfatte både juridiske og teknisk kvalificerede dommere, som nyder fuld retslig uafhængighed og ikke må være bundet af udefra kommende instrukser.

Endelig skal patentdomstolsordningen respektere EF-Domstolen som den instans, der i sidste ende træffer afgørelse om EU-retlige spørgsmål, herunder spørgsmål vedrørende gældende fællesskabsret og gyldigheden af fremtidige EF-patenter.

Kommissionen mener, at hvis der er tilstrækkelig politisk vilje, vil de nuværende uoverensstemmelser mellem medlemsstaterne kunne overvindes, og der vil kunne etableres en passende arkitektur for en fælles og integreret EU-dækkende patentdomstolsordning.

3. LEDSAGEFORANSTALTNINGER TIL FORBEDRING AF PATENTSYSTEMET

Lovgivning af høj kvalitet er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig forudsætning for et velfungerende patentsystem. Ud over betydningen af høj kvalitet, som blev fremhævet under patenthøringen i 2006, skal virksomhedernes strategiske anvendelse og håndhævelse af deres rettigheder forbedres. Endvidere rejste høringen en række spørgsmål, hvor der ud over lovgivningsinitiativer er behov for at træffe eller udbygge samordnede ikke-lovgivningsmæssige initiativer for at bringe Lissabon-strategien videre.

Mange virksomheder udnytter stadig ikke alle de eksisterende muligheder for at beskytte deres intellektuelle ejendomsrettigheder, hvilket kan lægge en bremse på udviklingen hen imod en videnbaseret økonomi. SMV og universiteterne er ofte ikke klar over, hvorledes de bedst gør brug af deres patentrettigheder til at beskytte og udnytte deres opfindelser. Af denne grund er det af afgørende betydning, at der sammen med en økonomisk overkommelig og effektiv håndhævelse træffes foranstaltninger til at støtte brugen af intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder patenter. Kun derved kan ordningen med intellektuelle ejendomsrettigheder yde den beskyttelse, der er nødvendig for at sikre optimale investeringer i innovation. En række af de ledsageforanstaltninger, der er beskrevet nedenfor, behandles nærmere i Kommissionens nylige meddelelse om innovationsstrategi²⁹, og de vil også blive behandlet i den kommende meddelelse om strategien for intellektuelle ejendomsrettigheder.

3.1. KVALITET, OMKOSTNINGER OG EFFEKTIVITET I PATENTSYSTEMET

Selv om kvaliteten af europæiske patenter generelt opfattes som høj i sammenligning med patenter i andre dele af verden, understregede deltagerne i høringen i 2006 betydningen af en omhyggelig undersøgelse, søgning efter kendt teknik og streng anvendelse af patentérbarhedskriterierne. Der er dog blevet udtrykt bekymring for, at en omsiggribende efterspørgsel efter patenter kunne føre til, at der i stigende grad meddeles patenter af lav kvalitet. Dette er en af de grunde, der kunne føre til en opblomstring af "patent thickets"³⁰ ("patentkrat") og "patent trolls"³¹ ("patenttrolle") i Europa. Et patentsystem af høj kvalitet i

29 Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – "Viden i praksis: en bredt funderet innovationsstrategi for EU", KOM(2006) 502.

30 Et "patent thicket" betegner det potentielle problem, at der på grund af det høje antal patenter, der er nødvendige for at fremstille et produkt, sker en opbremsning i innovationen i en bestemt sektor af frygt for "hold-up" og retstvister vedrørende krænkelse af patenter.

31 Dette er en ny metode til at opnå et afkast af et patent. "Patent trolls" er patentindehavere (ofte investorer, der køber patenter billigt af fallerede virksomheder), som benytter disse rettigheder til at true virksomheder med krænkelsessøgsmål og foreløbige påbud eller forbud, hvilket tvinger dem til at indgå en finansiel afregning for at undgå et søgsmål. Sådanne trusler kan potentielt true en hel erhvervsgren.

EU er et vigtigt instrument for at forhindre en opbremsning i innovationen og undgå ødelæggende adfærd i Europa.

Ud over kvalitetsspørgsmålet må der også ydes en fortsat indsats for at løse både omkostnings- og svartidsproblematikken. Hvad omkostningerne angår, må forskellen i forhold til Japan og USA indsnævres betydeligt, især for SMV. Hvad angår svartiden, bør målet være at bringe den gennemsnitlige tid, det tager at meddele eller nægte et europæisk patent, ned på tre år, som det blev aftalt mellem staterne i den europæiske patentkonvention på den mellemstatslige konference i Paris i 1999³². Rettidige svar på undersøgte rettigheder er af særlig betydning i betragtning af, at efterspørgslen efter patenter fortsat stiger. F.eks. kunne EPO notere en stigning på 7,2 % i patentansøgninger fra 2004 til 2005 til næsten 193 000³³, og der blev indgivet et rekordhøjt antal ansøgninger på 145 000 under patentsamarbejdstraktaten i 2006, hvilket var en stigning på 6,4 % i forhold til året før³⁴. Hvis en lignende vækst forekommer i de kommende år, vil det samlede antal ansøgninger blive fordoblet om ca. 10 år.

Med den stigende efterspørgsel efter patenter, en voksende arbejdsbyrde for undersøgerne og de teknologiske fremskridt er det vigtigt, at patentmyndighederne i Europa f.eks. samarbejder om gensidig udnyttelse af undersøgelsesresultater, og at de bestræber sig på at fastholde en høj kvalitet i de meddelte patenter. Kommissionen ser derfor med tilfredshed på de seneste initiativer til forbedring af kvaliteten, bl.a. den standard for det europæiske kvalitetsforvaltningssystem, der er udarbejdet af arbejdsgruppen under EPO's administrative råd. Dette er den ideelle fremgangsmåde for at opretholde kvalitetspatentrettigheder og løse udestående problemer.

3.2. SPECIFIK STØTTE TIL SMV

Der er tegn på, at SMV ikke patenterer eller benytter andre intellektuelle ejendomsrettigheder, fordi de mangler rådgivning af høj kvalitet³⁵, eller fordi patentering indebærer store omkostninger. Det er af afgørende betydning, at SMV står i en position, hvor de har tilstrækkelig viden til at træffe en informeret beslutning om, hvorvidt de skal vælge patentering eller en anden form for beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

En patentstrategi for Europa skal derfor omfatte oplysningsaktiviteter, som peger på fordelene ved patentsystemet, især for SMV. Som påpeget i meddelelsen om forskning og innovation³⁶ vil Kommissionen fremme brugen af intellektuelle ejendomsrettigheder ved sammen med de berørte parter at finde frem til, hvilke foranstaltninger der bedst kan træffes for at støtte SMV. Det er et spørgsmål om at gøre bedre brug af de bestående støttetjenester, men også om at udforme nye tjenester, som er bedre tilpasset SMV's reelle behov. Kommissionen har netop

32 Rapport fra den mellemstatslige konference af de kontraherende stater i Den Europæiske Patentorganisation om reformen af patentsystemet i Europa, Paris, 24. og 25. juni 1999 [1999], findes på http://www.european-patent-office.org/epo/pubs/oj_index_e.htm.

33 EPO's årsrapport for 2005 findes på <http://annual-report.european-patent-office.org/2005/review/index.en.php>.

34 WIPO's websted findes på http://www.wipo.int/edocs/prdocs/en/2007/wipo_pr_2007_476.html.

35 De mest omfattende data om SMV's brug af intellektuelle ejendomsrettigheder findes i Fællesskabets innovationsundersøgelse (CIS). CIS-4 for perioden 2002-2004 viser, at SMV konsekvent angiver at benytte formelle intellektuelle ejendomsrettigheder og uformelle tilegnelsesmetoder i mindre grad end store virksomheder.

36 "Gennemførelse af Fællesskabets Lissabon-program: Mere forskning og innovation - Investering i vækst og beskæftigelse - En fælles tilgang", KOM(2005) 488 endelig.

iværksat et projekt under PRO INNO Europe-initiativet med det formål at formidle viden til SMV om spørgsmål med særlig fokus på patentering. Kommissionen er også ved at iværksætte en indkaldelse af forslag under rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation (CIP) om at gennemføre et treårigt oplysnings- og håndhævelsesprojekt for i betydelig grad at højne bevidstheden og vidensniveauet om spørgsmål vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder blandt SMV, forbedre registreringen og håndhævelsen af rettigheder og bekæmpe forfalskning. Hvad omkostningsproblematikken angår, vil det største fremskridt være at indføre EF-patentet³⁷.

3.3. VIDENFORMIDLING

Det er en generel opfattelse, at Europa er ved at sakke agterud og bør forbedre sine resultater inden for videnformidling. Navnlig er der behov for at forbedre den tværnationale teknologioverførsel mellem virksomhederne i forskellige europæiske lande og videnformidlingen³⁸ mellem EU's offentlige forskningsbase³⁹ (f.eks. universiteterne) og erhvervslivet.

Kommissionen har netop fremlagt⁴⁰ en meddelelse og ledsagende retningslinjer for (frivillig) god praksis til forbedring af videnformidlingen mellem offentlige forskningscentre og industrien i hele Europa. Denne vil bidrage til at fjerne de eksisterende administrative barrierer og give vejledning i, hvordan ejerskab til og udnyttelse af F&U-resultater og hertil hørende intellektuelle ejendomsrettigheder bedst kan kombineres med offentlige forskningsinstitutioners grundlæggende målsætninger. Bl.a. foreslår den, at der skabes et øget samspil mellem forskerne i den offentlige sektor og erhvervslivet, og at kvaliteten i videnformidlingstjenesterne i Europa øges.

3.4. HÅNDHÆVELSE AF PATENTRETTIGHEDER

Passende retlige rammer og incitamenter til at benytte patenter skal suppleres med en økonomisk overkommelig og effektiv håndhævelse. Rettighedshaverne har ofte ikke tilstrækkelige retlige og finansielle ressourcer til at håndhæve deres patenter over for påståede krænkelse. Endvidere er det afgørende i en global økonomi, at virksomhederne i Europa kan håndhæve deres rettigheder uden for EU's område på passende vis. Dog finder især SMV det vanskeligt at fortsætte deres aktiviteter, når de uretmæssigt beskyldes af store virksomheder for at krænke patenter, og de leder efter nemmere og billigere måder at forsvare sig på.

37 Det er også vigtigt at bemærke, at USA, Japan og Korea har indført lovgivning, som halverer udgifterne til patentering for SMV set i forhold til store virksomheder.

38 Kontraktforskning, samarbejdende forskning, licenstildeling, sammenlægning af ressourcer, publikationer og udvekslinger af kvalificerede forskere mellem den offentlige og den private sektor.

39 Offentlige forskningsorganisationer tegner sig for omkring en tredjedel af de samlede F&U-aktiviteter i Europa. Inden udvidelsen i 2004 blev 80 % af den offentlige F&U anvendt på 1500 forskningsuniversiteter i medlemsstaterne (se Europa-Kommissionen (2001): "Benchmarking Industry-Science Relations – The Role of Framework conditions", endelig rapport, Wien/Mannheim, og Mark O. Sellenthin, "Who should own University Research – An exploratory study of the impact of patent rights regimes in Sweden and Germany on the incentives to patent research results", juni 2004).

40 Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – "Bedre videnformidling mellem forskningsinstitutioner og erhvervsliv over hele Europa: Ja til åben innovation", KOM(2007) 182.

3.4.1. *Alternativ tvistbilæggelse*

Et traditionelt sagsanlæg i grænseoverskridende patenttvister betyder flere forskellige retssager i flere forskellige lande og indebærer risiko for langvarige processer, et uensartet udfald og høje retsomkostninger. En EU-patentdomstolsordning som den, der er beskrevet ovenfor, vil forbedre situationen i Europa på alle disse områder.

Parterne og ikke mindst SMV er løbende på udkig efter alternative, billigere og mere effektive metoder til at løse deres patenttvister og andre tvister vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder. Der udfoldes derfor en indsats på nationalt og internationalt plan for at oprette alternative tvistbilæggelsesordninger og for at tilskynde - for ikke at sige stille krav til - parterne om at søge at løse tvister ved mægling, forlig eller voldgift i stedet for via domstolene.

I deres svar under patenthøringen i 2006 rejste mange berørte parter, især SMV, spørgsmålet om at indføre alternative tvistbilæggelsesmetoder i det fremtidige patentlandskab i Europa. Forslagene rakte fra at gøre brug af de eksisterende ordninger som voldgifts- og mæglingscentret under Verdensorganisationen for Intellectuel Ejendomsret til at udforme Fællesskabets egen alternative tvistbilæggelsesordning.

Selv om Kommissionen allerede i oktober 2004 forelagde et forslag til direktiv om visse aspekter af mægling på det civil- og handelsretlige område⁴¹, vil den på ny vurdere nytteværdien og merværdien af alternative tvistbilæggelsesordninger inden for intellektuelle ejendomsrettigheder, især på patentområdet. Undersøgelsen vil fokusere på de mulige tids- og udgiftsbesparelser, som alternative tvistbilæggelsesordninger potentielt vil kunne medføre gennem en tilpasning til de særlige kendetegn ved tvister om intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder tvister om patenter.

3.4.2. *Patentretshjælpsforsikring*

En mulig metode til at sikre adgang til eller et passende forsvar i patentsager for SMV er patentretshjælpsforsikring. De forsøg, der hidtil har været gjort i den private sektor for at tilvejebringe forsikringsordninger, har sjældent været en succes.

Kommissionens tjenestegrene bestilte en undersøgelse af patentretshjælpsforsikring i 2001, og en opfølgende undersøgelse blev offentliggjort i juni 2006. En offentlig høring om den seneste undersøgelse afsluttedes den 31. december 2006, og de 28 svar, der indkom, er for øjeblikket ved at blive analyseret. Det kan dog allerede konkluderes, at den generelle reaktion fra de berørte parter til en obligatorisk ordning som den, der foreslås i den opfølgende undersøgelse, er præget af skepsis.

3.4.3. *Internationale aspekter*

Håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder er fortsat et stort problem på internationalt plan. De foreløbige resultater af en større undersøgelse, som er blevet udført af OECD, viser, at den internationale handel med forfalskede og piratkopierede varer i 2004 udgjorde 140 mia.

41 KOM(2004) 718 endelig af 22.10.2004.

EUR⁴². Selv om der allerede er gjort en del arbejde for at hæve de internationale standarder til dem, der gælder i EU, vil Kommissionen fortsat sætte fokus på, hvilke prioriterede foranstaltninger der kan træffes for at beskytte rettighedshaverne, herunder også patentindehaverne, i lande uden for EU.

Det tyske formandskab for G8-gruppen af de største industrilande har for nylig foreslået at fremme håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder på globalt plan i tre trin. Denne metode består i i 2007 at fremme og om muligt afslutte gennemførelsen af St. Petersburg-erklæringen af 16. juli 2006 om bekæmpelse af piratkopiering og forfalskning af intellektuelle ejendomsrettigheder⁴³, som involverer erhvervslivet i G8-landene i håndhævelsesindsatsen og inddrager O5-gruppen af nye vækstøkonomier (Brasilien, Kina, Indien, Mexico og Sydafrika) i en "konstruktiv dialog" på det kommende topmøde i Heiligendamm.

Endvidere har EU's nuværende formandskab gjort de transatlantiske relationer til et af sine højest prioriterede områder. Det nye initiativ om et transatlantisk økonomisk partnerskab dækker bl.a. beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. Det bygger på de eksisterende initiativer såsom topmødet mellem EU og USA i Wien i juni 2006, hvor EU og USA lancerede en handlingsstrategi til bekæmpelse af piratkopiering og forfalskning i tredjelande.

Kommissionen deler det synspunkt, at der er behov for at forbedre den lovgivningsbaserede og den ikke-lovgivningsbaserede dialog med Fællesskabets internationale partnere, herunder en koordineret indsats for at beskytte intellektuelle ejendomsrettigheder. Beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder og bekæmpelsen af forfalskning og piratkopiering må og skal skærpes internationalt.

4. KONKLUSION

Kommissionen forfægter kraftigt det synspunkt, at et forbedret patentsystem er af afgørende betydning, hvis Europa skal udnytte sit potentielle for innovation. Derfor fremsætter Kommissionen i denne meddelelse sine forslag til at bane vejen for en reform af patentsystemet i Europa fulgt op af ledsageforanstaltninger. Denne meddelelse har til formål at genoplive debatten om patentsystemet i Europa på en måde, som tilskynder medlemsstaterne til at arbejde hen imod konsensus og ægte fremskridt på dette felt. Hvis EF-patentet blev en realitet, og den bestående opsplittede patentdomstolsordning samtidig blev forbedret, ville patentsystemet blive betydeligt mere tilgængeligt, og der ville blive opnået omkostningsbesparelser for alle, som er impliceret i patentsystemet. Sideløbende hermed skal ledsageforanstaltninger, der tager sigte på at opretholde og om nødvendigt forbedre kvaliteten og effektiviteten i den bestående ordning, sammen med målrettede foranstaltninger til forbedring af SMV's adgang til ordningen sikre, at Europas patentsystem kommer til at spille sin rolle med at fremme innovationen og konkurrenceevnen i Europa. EU må også engagere sig aktivt med sine internationale partnere i indsatsen for at øge bevidstheden om spørgsmål vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder og sikre en ordentlig og afbalanceret håndhævelse af dem. Ved at skabe grundlaget for, at medlemsstaterne kan opnå enighed om konkrete tiltag, sigter Kommissionen mod at lægge et solidt fundament for fremskridt med patentreformen på andre områder, specielt hvad angår EF-patentet og domstolsordningen.

42 Rapport udarbejdet af John Dryden, vicedirektør for videnskab, teknologi og industri i OECD, til den tredje verdenskonference om bekæmpelse af forfalskning og pirateri, Genève, den 30. januar 2007; det oprindeligt citerede tal var 176 mia. USD.

43 Erklæringen om piratkopiering og forfalskning af intellektuelle ejendomsrettigheder findes på <http://en.g8russia.ru/docs/15.html>.

Kommissionen vil samarbejde med Rådet og Parlamentet om at skabe konsensus om vejen frem. Når der er skabt bred konsensus, vil Kommissionen tage de nødvendige skridt til at gennemføre den aftalte strategi og fremsætte relevante forslag.

BILAG I

Omkostningsstruktur for direkte patentansøgninger og opretholdelse, 2003

	EPO-3¹	EPO-13²	USPTO	JPO
Hypoteser	EUR	EUR	USD	JPY
Type virksomhed	alle	alle	store	alle
Median i antal patentkrav	18	18	23	7
Tid til meddelelse af patent (antal måneder)	44	44	27	31
Udpegede lande for beskyttelse	3	13	1	1
Antal transaktioner ³	2	8	0	0
Proceduregebyrer				
Registrering af ansøgninger	160	160	225	16 000
Søgning	690	690	375	
Udpegede stater (75 pr. land, op til 7)	225	525		
Tredje ansøgningsår	380	380		
Fjerde ansøgningsår	405	405		
Undersøgelse	1 430	1 430	150	168 600
Meddelelse	715	715	1 300	
Patentkravsafgift ⁴	320	320	54	28 000
Administrationsudgifter	250	250	300	
Oversættelsesudgifter ⁵	3 400	13 600		
Valideringsudgifter	95	1 700		
Procedureomkostninger I ALT	8 070	20 175	2 404	212 600
	EUR	EUR	EUR	EUR
Procedureomkostninger uden oversættelse	4 670	6 575	1 856	1 541
Procedureomkostninger med oversættelse	8 070	20 175	1 856	1 541
Udgifter til eksterne tjenester⁷				
	12 500	19 500	8 000	4 000
Efter meddelelse af patent				

Opretholdelsesomkostninger 10 år (gebyrer)	2 975	16 597	2 269	2 193
Opretholdelsesomkostninger 20 år (gebyrer)	22 658	89 508	4 701	11 800
Registreringsproces I ALT⁶	20 570	39 675	9 856	5 541
10 år I ALT	23 545	56 272	12 125	7 734
20 år I ALT	43 228	129 183	14 556	17 341

Kilde: Van Pottelsberghe og François (se fodnote 7).

1. De tre lande under den europæiske patentkonvention, der hyppigst udpeges, er Tyskland, Det Forenede Kongerige og Frankrig.

2. Ifølge EPO's årsrapport for 2003 udpeges følgende 13 lande til beskyttelse i over 60 % af patentansøgningerne: Tyskland, Det Forenede Kongerige, Frankrig, Italien, Spanien, Nederlandene, Sverige, Schweiz, Belgien, Østrig, Danmark, Finland og Irland.

3. Kun 8 oversættelser er nødvendige for en effektiv beskyttelse i 13 lande, idet nogle accepterer ansøgninger på engelsk eller har et sprog fælles med andre lande (Nederlandene, Belgien, Schweiz).

4. Udgiften pr. patentkrav er på 40 EUR, hvis en EPO-patentansøgning omfatter mere end 10 patentkrav, 18 USD, hvis en USPTO-patentansøgning omfatter mere end 20 patentkrav, og 4000 JPY for de patentkrav, der er inkluderet i en patentansøgning til JPO.

5. Det antages, at oversættelsesudgifterne andrager 1 700 EUR pr. sprog. Dette beløb omfatter oversættelse og advokatbistand.

6. Disse omkostningsskøn for EPO svarer til omkostningerne til de såkaldte EP-direkte ansøgninger (et patent, der direkte indgives til EPO). De skal betragtes som en nedre grænse for et gennemsnitligt patent, idet de ikke omfatter omkostningerne i forbindelse med nationale prioriterede ansøgninger (fra en stat under den europæiske patentkonvention eller fra udlandet) eller PCT-ansøgninger.

7. Der findes ikke nogen sammenligning af udgifterne til eksterne tjenester i USA, Japan og Europa. Roland Berger-undersøgelsen (2005), se fodnote 44, giver et pålideligt skøn for ansøgninger til EPO (se tabel A1 i tillægget). Udgiftsantagelsen er på 8 000 EUR for et patent og 1 500 EUR pr. udpeget stat (for EPO). Eftersom de patenter, der indgives til JPO, er meget mindre (7 patentkrav i forhold til 18), er udgiftsantagelsen blevet halveret, dvs. til 4 000 EUR.

BILAG II

OVERSÆTTelsesUDGIFTSMODELLER

Model	Oversættelsesudgifter	
	Udgift pr. patent ⁴⁴ (i EUR)	Procent af nuværende oversættelsesudgifter til europæiske patenter
Europæisk patent (gennemsnit under det nuværende system)	12 448 ⁴⁵	100 %
Gennemsnit under det europæiske patentsystem under London-aftalen ⁴⁶	8 800 ⁴⁷ (indgivet på DE eller FR)	71 %
	8 800 ⁴⁸ (indgivet på EN)	71 %
EF-patent (under den fælles politiske tilgang fra marts 2003) ⁴⁹	7 140 ⁵⁰	57 %
EF-patent (Kommissionens forslag: oversættelse af patentkrav til de øvrige to EPO-sprog)	680 ⁵¹	5 %

44 Til grund for beregningerne ligger, at et gennemsnitspatent har 16 sider beskrivelser og 4 sider krav med en oversættelsesudgift på 76 EUR pr. side for beskrivelserne og på 85 EUR pr. side for kravene (baseret på tal på tidspunktet for den fælles politiske tilgang fra marts 2003; EPO-undersøgelsen fra august 2004 udarbejdet af Roland Berger Market Research findes på http://www.european-patent-office.org/epo/new/cost_analysis_2005_study_en.pdf, se s. 141-150). Antagelsen er, at et europæisk gennemsnitspatent udpeger 13 stater (de stater, der udpeges i størstedelen af europæiske patentansøgninger): DE (udpeget af 98 % i de europæiske patenter), FR (93 %), UK (92 %), IT (76 %), ES (61 %), NL (59 %), SE (57 %), CH (55 %), BE (54 %), AT (53 %), DK (51 %), IE og FIN (50 %), idet NL, SE og DK vælger engelsk som det foretrukne sprog under London-aftalen. Et europæisk patent, der omfatter alle EU's medlemsstater, kræver oversættelse til de 21 andre sprog til en udgift af 32 676 EUR.

45 4 sider krav x 85 EUR x 8 sprog (2 af de 3 EPO-sprog + IT, ES, NL, SE, DK, FIN) + 16 sider beskrivelser x 76 EUR x 8 sprog.

46 Eftersom IT, ES, BE, AT og FIN ikke har undertegnet London-aftalen, kræver de fortsat fuld oversættelse. NL, SE og DK antages at vælge engelsk som foretrukket sprog under aftalen.

47 4 sider krav x 85 EUR x 8 sprog + 16 sider beskrivelser x 76 EUR x 5 sprog (IT, ES, FIN, EN, FR eller DE).

48 4 sider krav x 85 EUR x 8 sprog + 16 sider beskrivelser x 76 EUR x 5 sprog (IT, ES, FIN, FR, DE).

49 Fra den 1. januar 2007 dækker EF-patentet 27 medlemsstater. Kravene vil foreligge på alle de officielle fællesskabssprog (undtagen irsk under den igangværende overgangsperiode). For hvert EF-patent vil det derfor kun være påkrævet, at patentkravene oversættes til 21 sprog.

50 4 sider krav x 85 EUR x 21 sprog.

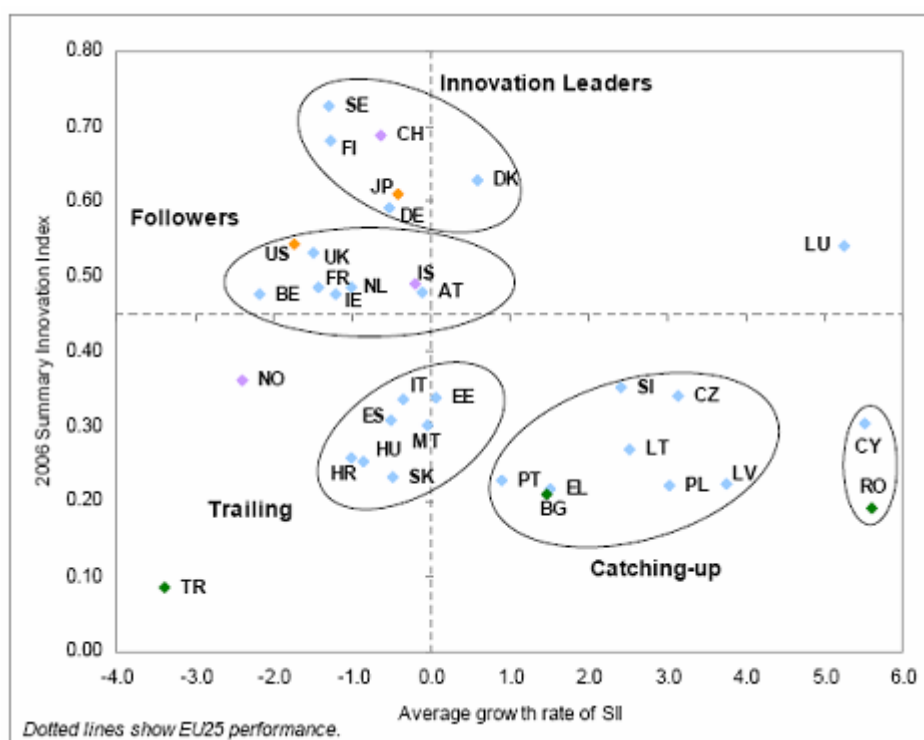
51 4 side krav x 85 EUR x 2 sprog.

BILAG III – INTELLEKTUELLE EJENDOMSRETTIGHEDER OG INNOVATIONSRESULTATET

På basis af det sammenfattende innovationsindeks (SII) og vækstraten kan de europæiske lande inddeles i fire grupper eller klynger⁵².

- Schweiz, Finland, Sverige, Danmark og Tyskland udgør gruppen af “førende innovationslande”.
- Frankrig, Irland, Det Forenede Kongerige, Nederlandene, Belgien, Østrig og Island er alle “innovationsfølgende lande”.
- Lande, der er “under indhentning”, er Slovenien, Portugal, Den Tjekkiske Republik, Litauen, Letland, Grækenland, Polen og Bulgarien.
- Lande, der “halter bagefter”, er Estland, Spanien, Italien, Malta, Ungarn, Kroatien og Slovakiet.

Cypern og Rumænien udgør en særskilt femte klynge af indhentende lande med hastig vækst. Den anses ikke for en reel klynge, fordi Cypern er et af de mindste EU-lande, og Rumænien starter fra et innovationsresultat på et meget lavt niveau. Luxembourg, Norge og Tyrkiet passer ikke ind i nogen af disse grupper.



Innovation Leaders = Førende innovationslande

Followers = Innovationsfølgende lande

Trailing = Lande, der halter bagefter

52 Den europæiske innovationsresultattavle 2006 offentliggjort af Pro Inno Europe, et initiativ fra GD for Erhvervspolitik (se <http://www.proinno-europe.eu>).

Catching-up = Lande under indhentning

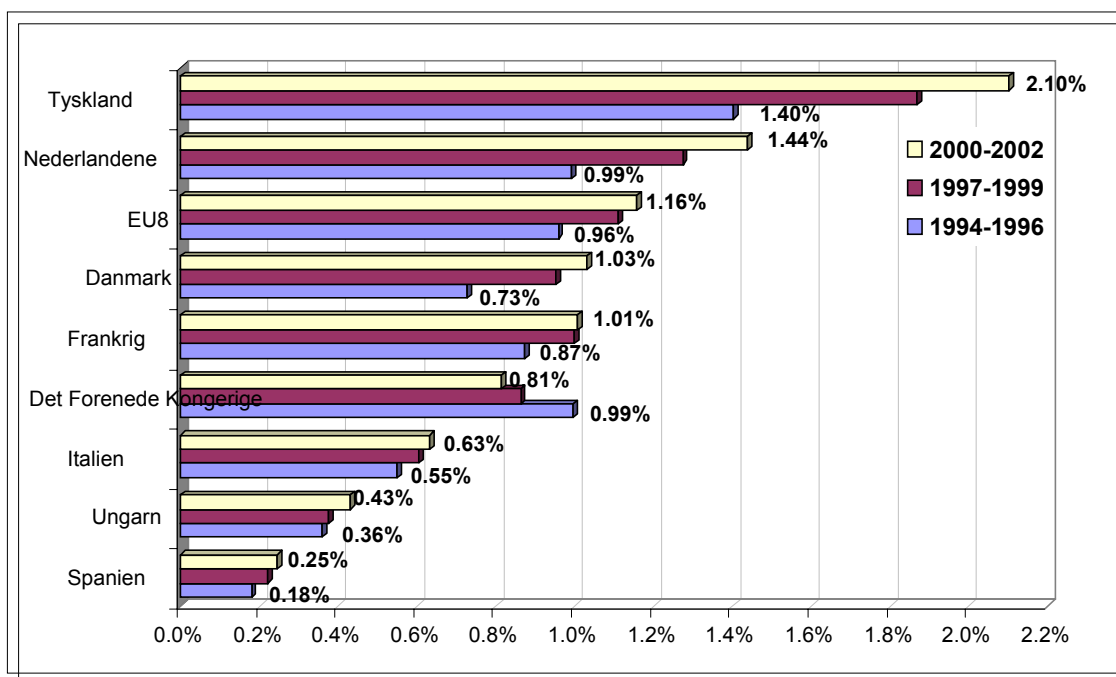
2006 Summary Innovation Index = Sammenfattende innovationsindeks

Dotted lines show EU25 performance = De stiplede linjer viser EU25-resultatet

Average growth rate of SII = Gennemsnitlig vækstrate i SII

Det aktuelle resultat som målt ved det sammenfattende innovationsindeks (SII) er vist på den lodrette akse. Det relative resultat i forhold til EU25-vækstresultatet i SII er vist på den vandrette akse. Dette skaber fire kvadranter: lande over både den gennemsnitlige EU25-trend og det gennemsnitlige EU25-SII lægger afstand til EU25, lande under det gennemsnitlige SII, men med et trendresultat over gennemsnittet er under indhentning, lande med et lavt gennemsnitligt SII og en trend under gennemsnittet halter bagefter, og lande med et SII over gennemsnittet og en trend under gennemsnittet fastholder deres forspring, men vokser i en langsommere takt.

For at sammenligne innovationsresultatet med patentaktiviteten viser tallet nedenfor den samlede værdi af patenter i udvalgte medlemsstater som en procentdel af BNP i perioder fra 1994 til 2002⁵³. Generelt ledsages et bedre innovationsresultat i en medlemsstat af en større patentværdi i det pågældende land.



53 "Study on evaluating the knowledge economy what are patents actually worth? The value of patents for today's economy and society" – rapport fra CERM Foundation (Italien) for GD for det Indre Marked i Europa-Kommissionen, findes på:
http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm#studies.

BILAG IV

Patentretsomkostninger i udvalgte medlemsstater

Medlemsstat	Omkostninger i første instans (EUR)	Omkostninger i anden instans (EUR)
DET FORENEDE KONGERIGE *	150 000 til 1 500 000	150 000 til 1 000 000
FRANKRIG	50 000 til 200 000	40 000 til 150 000
NEDERLANDENE	60 000 til 200 000	40 000 til 150 000
TYSKLAND**	50 000	90 000

Tallene for Frankrig, Nederlandene og Tyskland gælder for en gennemsnitssag med et omtvistet beløb på +/- 250 000 EUR.

*Gennemsnitssag. Omtvistet beløb > 1 000 000 EUR

**Omkostninger for både gyldiggørelse og krænkelse. I Tyskland indbringes ugyldiggørelsessager og krænkelsessager for hver sin domstol.

Kilde: EPLA-konsekvensanalyse (se fodnote 16, s. 10 ff.)